

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αθήνα, 7 Νοεμβρίου 2024

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Οι 10 + 10 αλλαγές του Υπουργείου Εσωτερικών για τη μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Τους βασικούς άξονες για τη μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρουσίασε ο Υπουργός Εσωτερικών, Θεodorής Λιβάνιος, στο ετήσιο συνέδριο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας στη Ρόδο, που τελείται υπό την Αιγίδα της Προέδρου της Δημοκρατίας, κας Κατερίνας Σακελλαροπούλου.

Οι αλλαγές που προτείνει το Υπουργείο Εσωτερικών αφορούν τόσο το σύστημα εκλογής των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, όσο και ζητήματα διακυβέρνησης, εποπτείας, οικονομικής διαχείρισης, καταστατικής θέσης των αιρετών και αρμοδιοτήτων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σε δήλωσή του ο Υπουργός, Θεodorής Λιβάνιος, αναφέρει: «*Παρουσιάσαμε σήμερα συγκεκριμένες προτάσεις για τη μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που δίνουν το στίγμα της δυναμικής που η κυβέρνηση επιδιώκει για τους δήμους και τις περιφέρειες της χώρας. Το σίγουρο είναι ότι οι αλλαγές που είμαστε έτοιμοι να εισάγουμε δεν πρόκειται να είναι μια μεταρρύθμιση που θα μείνει στα χαρτιά, αλλά ένα πραγματικό εργαλείο για τις αυτοδιοικητικές αρχές, ώστε να σταθούν πιο στέρεα στα πόδια τους, να θεραπεύσουν δυσλειτουργίες και προβλήματα και να ωριμάσουν, προς όφελος όλων των πολιτών.*».

Οι σημαντικότερες αλλαγές, οι οποίες τίθενται ως βάση διαλόγου για τη σύνταξη του νέου Ενιαίου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

A. Αλλαγές στην εκλογική διαδικασία για τις αυτοδιοικητικές αρχές

1. Εκλογή δημοτικών και περιφερειακών αρχών σε έναν και μόνο γύρο

Οι δημοτικές και περιφερειακές αρχές της χώρας θα εκλέγονται σε έναν και μόνο γύρο. Ο εκλογέας θα έχει τη δυνατότητα επιλογής και δεύτερου συνδυασμού, στο ίδιο ψηφοδέλτιο. Σε περίπτωση που κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει το 50% + 1 ψήφο επί των έγκυρων ψήφων της πρώτης επιλογής, οι δύο πρώτοι σε ψήφους συνδυασμοί προκρίνονται στη δεύτερη φάση καταμέτρησης. Οι δεύτερες ψήφοι (δεύτερη επιλογή) των ψηφοδελτίων των συνδυασμών που μένουν εκτός της δεύτερης φάσης προστίθενται στις ψήφους των δύο πρώτων συνδυασμών. Επιτυχών συνδυασμός θα ανακηρύσσεται όποιος έχει συγκεντρώσει α) κατά την πρώτη φάση, το 50% + 1 ψήφο επί των εγκύρων της πρώτης επιλογής ή β) κατά τη δεύτερη φάση, τις περισσότερες ψήφους μεταξύ των δύο πρώτων συνδυασμών, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι δεύτερες ψήφοι των ψηφοδελτίων των συνδυασμών που αποκλείστηκαν από τη δεύτερη φάση.

Η προτεινόμενη αλλαγή του εκλογικού συστήματος αφενός επιλύει το πρόβλημα της μειωμένης συμμετοχής των εκλογέων στον δεύτερο γύρο των αυτοδιοικητικών εκλογών και, αφετέρου, εξαλείφει το σημαντικό κόστος διενέργειας του δεύτερου γύρου.

2. Προαιρετική ηλεκτρονική ψηφοφορία στις εκλογές Δήμων και Περιφερειών

Δίνοντας ένα ακόμη εργαλείο για τη διευκόλυνση των εκλογέων στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, μετά την επιτυχημένη εισαγωγή της επιστολικής ψήφου στις ευρωεκλογές του 2024, το Υπουργείο Εσωτερικών προανήγγειλε την εισαγωγή της δυνατότητας ηλεκτρονικής ψηφοφορίας για τις αυτοδιοικητικές εκλογές για όποιον εκλογέα το επιθυμεί, διατηρώντας παράλληλα την κλασική ψηφοφορία με φυσική παρουσία.

3. Κήρυξη πρόωρων εκλογών, εντός των 3 πρώτων ετών της πενταετούς θητείας, για το υπόλοιπο της θητείας

Η δυνατότητα αυτή θα μπορεί να αξιοποιηθεί εφόσον συμφωνούν τα 4/5 του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου και ο δήμαρχος ή περιφερειάρχης αντίστοιχα. Με την αλλαγή αυτή μπαίνει τέλος σε φαινόμενα διοικητικής παράλυσης που δημιουργούνται σε περιπτώσεις ανεξαρτητοποίησης δημοτικών συμβούλων.

4. Ορισμός επιπλέον υποψηφίων συμβούλων χωρίς σταυρό προτίμησης

Κάθε συνδυασμός θα μπορεί να ορίσει επιπλέον υποψηφίους έως:

- 1 υποψήφιο σε συμβούλια με έως 19 μέλη
- 2 υποψηφίους σε συμβούλια με 25 έως 39 μέλη
- 3 υποψηφίους σε συμβούλια με 43 μέλη

Οι υποψήφιοι αυτοί εκλέγονται μόνο αν ο συνδυασμός τους ανακηρυχθεί νικητής των εκλογών. Στόχος της αλλαγής είναι η προσέλκυση ικανών επιστημόνων και υποψηφίων εγνωσμένου κύρους, οι οποίοι μπορούν να συνεισφέρουν στις τοπικές κοινωνίες.

5. Δημιουργία ποσόστωσης για τη συμμετοχή υποψηφίων ηλικίας έως 30 ετών στους αυτοδιοικητικούς συνδυασμούς

Στόχος η ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

6. Κατάργηση της δυνατότητας απόσπασης αιρετών δημοσίων υπαλλήλων λόγω εκλογής

Η εκλογή αποτελεί στάση προσφοράς στα κοινά και δεν πρέπει να εργαλειοποιείται ως όχημα αποσπάσεων, αποδυναμώνοντας υπέρμετρα τη στελέχωση δημόσιων υπηρεσιών.

7. Μείωση του αριθμού των υποψηφίων συμβούλων σε έως 50% επιπλέον των θέσεων, αντί 150% που ισχύει σήμερα

Με τη μείωση του συγκεκριμένου ποσοστού, ένας συνδυασμός δημοτικών εκλογών σε ένα συμβούλιο 31 μελών, αντί για έως 78 υποψηφίους, που μπορούσε να είχε το 2023, θα έχει 47.

8. Εκλογή των δημοτικών συμβούλων ενιαία στο σύνολο του δήμου και όχι ανά δημοτική ενότητα

15 χρόνια μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη και τις συνενώσεις των καποδιστριακών δήμων, δεν υφίσταται πλέον λόγος να διατηρείται η διακριτή εκλογική περιφέρεια.

9. Ενιαίο παράβολο συνδυασμού

Το ύψος του παραβόλου θα είναι ανάλογο με τον πληθυσμό του δήμου ή της περιφέρειας.

10. Διεξαγωγή των εκλογών την τελευταία Κυριακή του Νοεμβρίου

Η αλλαγή αυτή θα μειώσει το χρονικό διάστημα από τη διεξαγωγή των εκλογών μέχρι την ανάληψη καθηκόντων από τις νέες αρχές, μειώνοντας, αντίστοιχα, το ενδεχόμενο κενό εξουσίας.

B. Αλλαγές στο σύστημα διακυβέρνησης, την καταστατική θέση αιρετών, την εποπτεία, τις αρμοδιότητες και την οικονομική διαχείριση των ΟΤΑ

1. Υποχρεωτική δημόσια διαβούλευση για όλες τις κανονιστικές πράξεις πριν εισαχθούν στο δημοτικό / περιφερειακό συμβούλιο.
2. Αποκλειστικά ηλεκτρονικά τοπικά δημοψηφίσματα για θέματα αρμοδιότητας των δήμων.
3. Σύσταση θέσης υπηρεσιακού γραμματέα σε δήμους άνω των 200.000 κατοίκων.
4. Αύξηση της αντιμισθίας δημάρχων και αντιδημάρχων, αναστολή επαγγελματικής δραστηριότητας δημάρχου σε δήμους άνω των 20.000 κατοίκων και υποχρεωτική άδεια για το σύνολο της θητείας.
5. Κατάργηση χωρικής αρμοδιότητας των Ελεγκτών Νομιμότητας. Κάθε πράξη που θα εισέρχεται για έλεγχο νομιμότητας θα κατανέμεται τυχαία σε Ελεγκτή Νομιμότητας άλλης χωρικής αρμοδιότητας. Συντονισμός των 7 Ελεγκτών Νομιμότητας από τον Γενικό Επόπτη Νομιμότητας ΟΤΑ.
6. Επιτάχυνση της έκδοσης αποφάσεων για έλεγχο νομιμότητας εντός 10 ημερών.
7. Διατήρηση του Δημοτικού Τέλους για την κάλυψη ανταποδοτικών υπηρεσιών και καθιέρωση Τέλους Τοπικής Ανάπτυξης, με την ενσωμάτωση σε αυτό του Δημοτικού Φόρου και του Τέλους Ακίνητης Περιουσίας. Το ΤΠΑ θα καθορίζεται ελεύθερα από τους δήμους και θα αξιοποιείται για την κάλυψη πάσης φύσης δαπανών και επενδυτικών δραστηριοτήτων.
8. Επαναφορά του προληπτικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου για εντάλματα άνω των 15.000 ευρώ.
9. Σύσταση Κέντρου Διαχείρισης Δημοτικών Εσόδων υπό την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, στο οποίο θα αναρτώνται κάθε είδους βεβαιωμένες οφειλές προς δήμους. Το Κέντρο αυτό θα είναι η διεπαφή της Αυτοδιοίκησης με ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ και όλα τα απαραίτητα Μητρώα του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ θα παρέχει τη δυνατότητα ηλεκτρονικών πληρωμών των οφειλών, οι οποίες θα αποδίδονται άμεσα στους Δήμους, χωρίς να καταργηθεί η δυνατότητα πληρωμών απευθείας στους Δήμους.
10. Ανακατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ Δήμων, Περιφερειών, Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Κεντρικού Κράτους με 3 κριτήρια:
 - Τοπικός, περιφερειακός ή εθνικός χαρακτήρας της αρμοδιότητας
 - Ποιος μπορεί να την ασκήσει αποτελεσματικότερα προς όφελος των πολιτών

- Τεκμήριο αρμοδιότητας κατά δέσμη πολιτικής.

Υπενθυμίζεται ότι ο διάλογος για την επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου της αυτοδιοίκησης, με τη σύνταξη του νέου ενιαίου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που αποτελεί δέσμευση της κυβέρνησης ,έχει ήδη ξεκινήσει. Η αρμόδια Επιτροπή που θα επεξεργαστεί το σύνολο των προτάσεων όλων των φορέων, η οποία συστάθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών, συνεδρίασε για πρώτη φορά τη Δευτέρα 4 Νοεμβρίου, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της αυτοδιοίκησης, των δικαστικών αρχών, πανεπιστημιακών και στελεχών τόσο των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης όσο και του Υπουργείου Εσωτερικών. Μάλιστα, για την υποβοήθηση του έργου της, και με στόχο την ταχύτερη δυνατή ολοκλήρωση της σύνταξης του νέου κώδικα, συστάθηκε και λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών η Μονάδα Σύνταξης και Εφαρμογής του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.